



Revisiun parziala dalla planisaziun locala

**Via da velos da muntogna Gendusas – Caischavedra
Plan general d'avertura**

**Skillspark al Crest d'Acletta
Plan da zonas e lescha da baghegiar**

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Stimau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

1. Via da velos da muntogna Gendusas – Caischavedra

Ils 19 da december 2019 ha la Catrina Resort AG inoltrau ina damonda da baghegiar per realisar ina senda per velos da muntogna (Biketrial/Flowtrail) da Gendusas a Caischavedra. Igl uffeci da baghegiar ha instradau ladinamein la procedura da baghegiar e l'exposiziun publica. Ils 6 da mars 2020 ha igl uffeci pil svilup dil territori communicau che la construcziun d'ina senda da velos da muntogna pretendi ina fixaziun el plan general d'avertura, pia ina revisiun parziala dalla planisaziun locala.

La damonda da baghegiar ei vegnida inoltrada la fin 2019 cun l'intenziun da saver construir la pista da velos la primavera 2020. La procedura da baghegiar ei denton s'entardada, essend ch'igl uffeci pil svilup dil territori ha renviu da conceder ina lubientscha da baghegiar ordeifer la zona da baghegiar senza la fixaziun el plan general d'avertura. Plinavon ha igl uffeci cantunal pil svilup dil territori ofniau il giavisch che la damonda da baghegiar vegni retratga. Bein ha la vischnaunca giu neginas autras letgas che d'instradar la revisiun dil plan general d'avertura, denton ei la damonda da baghegiar buca vegnida retratga. La vischnaunca ha decidu da sistir la procedura per saver cuntinuar cun quella ladinamein suenter ch'il plan general d'avertura ei approbaus. En connex cun l'exposiziun publica dalla damonda da baghegiar ei vegniu inoltrau ina protesta. Quella protesta ei vegnida retratga el decuors dalla stad 2020.

Finalmein ei la procedura progredida aschi lunsch, che la revisiun dil plan general d'avertura sa vegnir suttamess al cussegl da vischnaunca per approbaziun. Cun excepziun dil plan general d'avertura ein ils documents dalla planisaziun locala incl. dalla lescha da baghegiar da suttametter alla votaziun all'urna. Tenor art. 11 al. 2 dalla lescha da baghegiar ei il cussegl da vischnaunca cumpetents d'approbar il plan general d'avertura. Suenter l'approbaziun dil plan general d'avertura entras il cussegl da vischnaunca succeda l'exposiziun da recuors e silsuenter l'approbaziun entras la Regenza.

2. Skillspark Sax Su

Semegliontamein al project per ina via da velos ei la vischnaunca partida dil fatg ch'il Skillspark a Sax Su sappi vegnir lubius el rom d'ina procedura da baghegiar per baghetgs ordeifer la zona da baghegiar. Schegie che tuts uffecis pertuccai han susteniu ella procedura da consultaziun l'iniziativa dil Catrina Resort per construir in Skillspark a Sax Su, ha in uffeci mess en damonda la conformitad dalla zona agricola cul project previu. Sin fundament da quella posiziun ha igl uffeci pil svilup dil territori communicau che la lubientscha da baghegiar vegni concedida pér cura che la conformitad dalla zona seigi realisada, vul dir ina revisiun dil plan da zonas. En quei interval haveva igl investur gia mess en moviment la realisaziun dil Skillspark ed gia fixau pil medem atun in termin per in arranschament da muntada naziunala. Sebasond sin quella situaziun ha la vischnaunca desistiu da renviar la lubientscha da baghegiar. Per prevegnir a divergenzas inutilas ha la vischnaunca tolerau ch'il Skillspark ei vegnius realisaus senza conceder ina lubientscha da baghegiar. Risguardond quei fatg ha la suprastanza communal introduciu la procedura per la revisiun dalla planisaziun locala.

3. Projects novs ed innovativs

Marcus Weber ha procurau ils davos onns per grondas investiziuns en vischnaunca. Aschia ha el en cuort temps realisau la pendiculara Salins – Cuolm da Vi che colligia ils territoris da skis da Tujetsch e Mustér. Cun l'entschatta dalla sesiun d'unviern 2019/20 ha el realisau l'emprema etappa dils stabiliments per la producziun tecnica da neiv. E gia il secund unviern ei il Resort Catrina cun 140 habitaziuns e numerus letgs da hostel en funcziun.

Buca d'emblidar ei il quartier Crest Acletta, nua signur Weber ha procurau l'avertura dil quartier e la realisaziun d'ina surbaghegiada da persunal. Vidlunder vegnan ulteriuras casas ch'ei vegnidas realisadas sin iniziativa privata. Cun grond engaschi finanziar ha Marcus Weber realisau ina buna part dallas investiziuns, las qualas el ha mess en mira cun la surprida dallas Pendicularas Mustér. Era ha la vischnaunca sezza ha contribuìu ina part vid quella realisaziun sil sector dalla planisaziun dil territori sco era grazia ad atgnas investiziuns entras segirar la Val Acletta, cun dislocar la Via Acletta e l'avertura dil Crest Acletta ed Acletta Sid. Vid la Val Acletta e la dislocaziun dalla Via Acletta ha igl investur contribuìu finanziamein direct ni indirectamein. Igl investur vul vinavon realisar novs ed innovativs projects el territori da Caischavedra cugl intent da promover il turissem da stad. In da quels projects ei la pista per velos da muntogna. Ulteriurs projects ein instradai, denton vegn la realisaziun da quels retardada muort differents process da planisaziun. Sut cefra 4.1 dil plan directiv cantunal scriva il cantun: *Ils territoris da recreaziun intensiva (Intensiverholungsräume) secumprovan ella cumbinaziun da purschidas da temps liber ed aventura per in diember grond e divers da hosps ella concorrenza internaziunala. Ils territoris da recreaziun intensiva fuorman puncts centrals ed attractivs a liunga vesta, flexibels ed innovativs en materia economica ed ecologicamein funcziunabels.* Gronds e bials plaids, denton cura ch'ei va per la realisaziun paran quels aspects dad haver piars lur muntada. Actualmein ei la suprastanza communal ensemen culs uffecis lundervi d'anflar sliaziuns aschi semplas sco pusseivel.

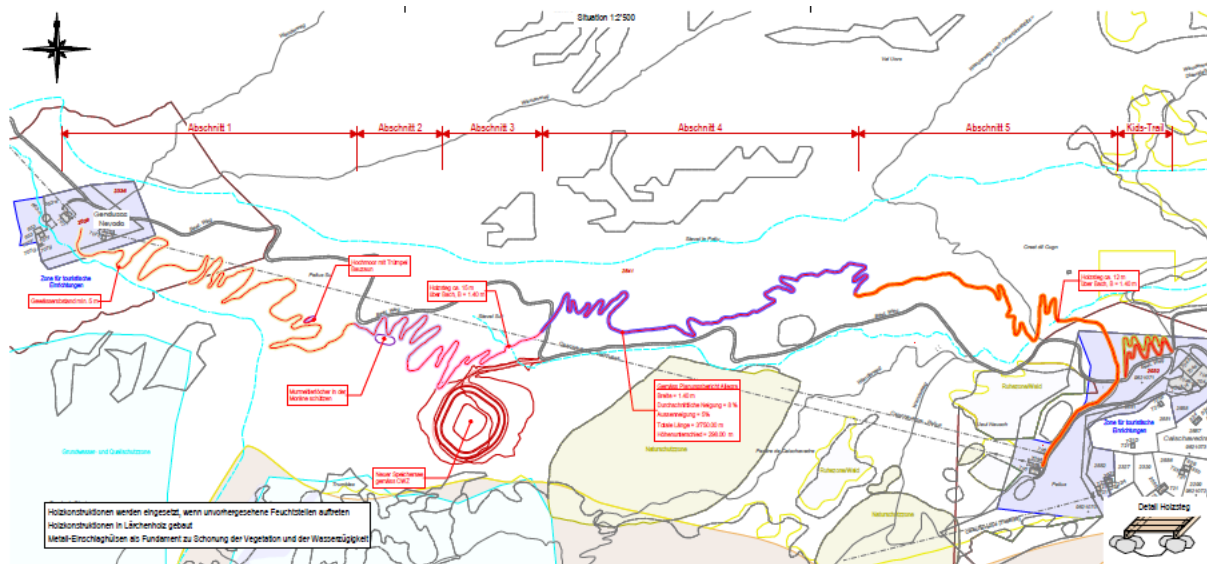
3.1 Revisiun dil plan general d'avertura

L'exposiziun da cooperaziun (Mitwirkungsaufgabe) ha giu liug naven dils 6 da november entochen ils 7 da december 2020. En connex cun quell'exposiziun ei vegniu inoltrau dus giavischs/propostas. Ina proposta ei vegnida inoltrada davart dallas organisaziuns digl ambient (Pro Natura e WWF Grischun). Las organisaziuns digl ambient san s'accordar cul project, il qual vegn realisau en in spazi che vegn gia utilisau intensivamein.

Citat: "Ein ökologisch vertretbares Miteinander von Biketourismus und den geschützten Moorflächen erachten wir grundsätzlich als möglich. Damit Konflikte frühzeitig erkannt und allfällige Massnahmen zum Schutz der Moore umgesetzt werden, soll ein Schutzkonzept für Moore erarbeitet werden. Dieses Konzept kann als Grundlage für die weitere Entwicklung des Sommerangebots im Raum Caischavedra dienen".

In ulteriur giavisch ei vegnius inoltrau davart privata. Cheu setracta ei dalla damonda da transferir il trassé dalla pista da velos sin l'entira lunghezia el sid dalla sutgera. Ord vesta dils petents vegni la pastira donnegiada entras la pista nova da velo. Cun tenner la senda nova da velos el sid dalla sutgera seigi era pusseivel da detretschar il traffic plaun (viandonts e velocipedists).

Tenor la posiziun dallas organisaziuns digl ambient riguarda il project, ch'ei vegnius preparaus dil Catrina Resort, la zona per la protecziun dalla natira cun las palius da muntada naziunala ella Pastira da Caischavedra.

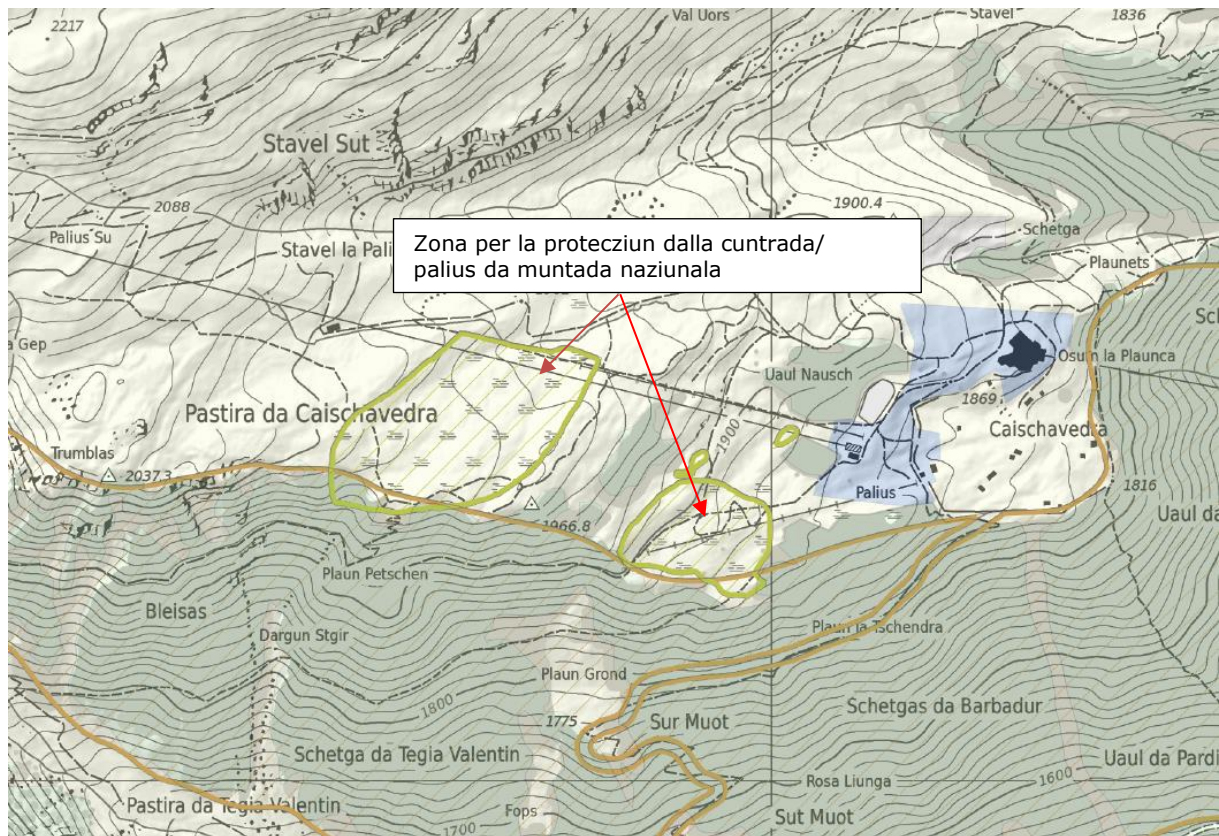


Midar il trassé

Il giavisch da midar dil trassé dalla pista da velos tenor l'istanza dil petent privat ei capeivels, denton buca realisabels. Gia oz exista davart dallas organisaziuns la pretensiun da construir entuorn las palius ina seiv per prevegnir ch'ils animals che pasculeschan a Caischavedra sappien penetrar ellas palius. Ina midada dil trassé tenor il giavisch privat evocass l'opposiziun davart dil cantun e dallas organisaziuns. La Regenza fuss sin fundament dil dretg surordinau obligada da renviar ina revisiun dil plan general d'avertura che prevedess ina pista da velo atras ina paliu. La midada dil trassé munta in conflict che cunterfa al dretg federal davart la protecziun dallas palius e sa perquei buca vegnir risguardada. La proposta dil petent privat sto muort il conflict pertuccont il schurmetg dallas palius vegnir renviada.

Inventari da palius da muntada naziunala

Las palius dalla Pastira da Caischavedra sco era alla fin dil runal Palius fan part digl inventari dallas palius da muntada naziunala. Las organisaziuns per la protecziun digl ambient san cun risguard sin la zona per la protecziun dalla natira (protecziun dallas palius) s'accordar cun la lingia ch'il Catrina Resort ha definiu per la pista da velos da muntogna. Las organisaziuns pretendan denton in concept da protecziun dallas palius. Il concept duei prevegnir in schurmetg persistent dallas palius, aschia ch'ei sa vegnir prevegniu ch'ei vegn fatg diever da quellas entras passar a pei, carrar cun velos ed entras la pasculaziun cumina. Da menziunar ei che las Pendicularas ein gia sefatschentadas cul schurmetg dallas palius e quei da maniera speciala en connex cul project per la produenziun tecnica da neiv. Avon in onn ein las Pendicularas sedeclaradas promtas da desister dalla pista che meina sur las palius. El rom dalla procedura per la lubientscha da baghegiar duei denton vegnir definiu communablamein cun las Pendicularas co il schurmetg dallas palius sa vegnir garantius.



3.2 Cuntinuaziun dalla procedura

Resalvau l'approbaziun dil plan general d'avertura entras il cussegl da vischnaunca ei previu suandont proceder:

- Approbaziun dil plan general d'avertura: ils 26 da fevrer 2021
- Exposiziun da recuors: ils 5 da mars entochen ils 5 d'avrel 2021
- Approbaziun entras la Regenza: stad 2021

Aschinavon ch'ei vegn buca recurriu encunter la revisiun dil plan general d'avertura, eis ei previu da cuntinuar miez avrel 2021 cun la procedura da baghegiar. Cheutras duei vegnir possibilitau da construir la pista da velos sin la stad 2021.

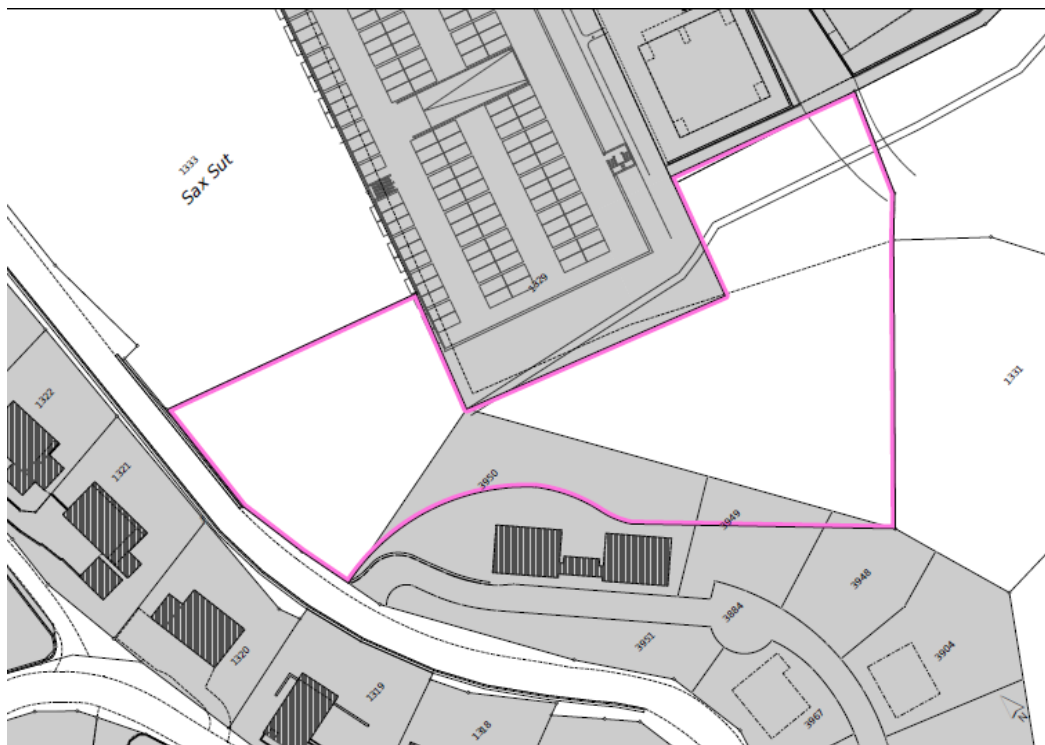
3.3 Revisiun parziala dil plan da zonas Skillspark

L'exposiziun da cooperaziun ha gia giu liug naven dils 4 da matg entochen ils 3 da zercladur 2020. En connex cun la procedura da cooperaziun ei vegniu inoltrau in giavisch. Ei vegn pretendiu ch'ei vegni construui ina seiv per liung dalla zona per indrezs da sport e temps liber al Crest d'Acletta. Cun la seiv duei vegnir impedi ch'ils utilisaders dil parc carreschien buca sil prau cunfinont. Ord vesta dalla suprastanza communal fuorma quei petitum denton buca ina part dalla planisaziun locala. La damonda dalla seiv ei da reglar el rom dalla lubientscha da baghegiar ch'ei aunc pendent. Ulteriuramein astga la seiv buca impedir il menaschi dalla zona pil sport d'unviern che cunfinescha directamein cul Skillspark.

Situaziun "Skillspark"



Situaziun plan da zonas "Skillspark"



3.4 Cuntinuaziun dalla procedura

Actualmein ei la preexaminaziun digl artechel concernent stabiliments energetics pendentia tiel cantun. Tenor il resultat dalla preexaminaziun suonda l'exposiziun da cooperaziun e silsuenter la tractaziun entras il cussegl da vischnaunca. Ord vesta politica fa ei senn da cumbinar quellas duas fatschentas cun la medema votaziun. La revisiun dil plan da zonas e dalla lescha da baghegiar ei da suttametter alla votaziun all'urna.

Resalvau l'approbaziun dil plan da zonas e dalla lescha da baghegiar entras il cussegl da vischnaunca ei previu suandont proceder:

- Approbaziun dil plan da zonas e dalla lescha da baghegiar: ils 26 da fevrer 2021
- Votaziun all'urna: cumbinai cun artechel stabiliments energetics
- Exposiziun da recuors: 30 dis
- Approbaziun entras la Regenza: ?

4. Ponderaziuns finalas

Podà che nos investurs han pauca pazienza da spitgar sin las proceduras da planisaziun, tonpli che la fiera turistica pretenda ch'ei vegni agiu spert, quei era en vesta alla concorrenza da nossas tiaras vischinas. La suprastanza communal persequitescha l'intenziun d'agir en favur dalla vischnaunca enten sustener spert las activitads da nos investurs. El senn digl art. 49 al. 4 dalla lescha cantunala pil svilup dil territori vul la vischnaunca exequir las proceduras d'approbaziun a maniera speditiva. En quei senn ei la noziun tudestga bunamein pli clara che la romontscha "Das Genehmigungsverfahren ist beförderlich durchzuführen".

Proposta

Sin fundament dallas ponderaziuns suramenziunadas

p r o p o n a

la suprastanza communal al cussegl da vischnaunca:

1. d'approbar la revisiun parziala dalla planisaziun locala - plan general d'avertura "Via da velos da muntogna Gendusas - Caischavedra" cun suttametter il project alla procedura da recuors per l'approbaziun entras la Regenza grischuna;
2. d'approbar la revisiun parziala dalla planisaziun locala Skillspark, dil plan da zonas e dalla lescha da baghegiar cun suttametter quei conclus alla votaziun all'urna e silsuenter alla procedura da recuors per l'approbaziun entras la Regenza grischuna.

Suprastanza communal Disentis/Mustér
Il president: Il canzlist:

René Epp

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 9 da fevrer 2021